

cap. 16. ad fin. versic. 2. etiam vbi quod sunt puniendi corporaliter vel pecunialiter arbitrio iudicis, sed quia ita cau detur actio iniuriarum, videtur tenere Cephal. confil. 341. num. 7. lib. 3. ¶ Nos regnigol habemus expressam lib. de hoc loquentem, felicet l. 3. tit. 9. p. 7. huiusmodi, atro si defendieron que ningen home no sia oficio de cantar cantigas, ni dezer rimas, ni dictados que fuesen fechos por desbona, por denuncio de orrore si alguno contra esto bizierte de ser infamado per endem: de mas deste devo recibir pena en el cuerpo, o en lo que huviere a bien visto del jugador del lugar de acacerre: y en este caso dice la dicha ley, que aunque en la ley primera de aquell titulo dico que el que deshonrarse a orro por palabra si pronase que aquell denuncio, o mal que dico del era verdad, que no caya en pena: con todo esto en cantigas, o en rimas, o en dictados malos, one los homes fazan contra otros, o los meten en escrito, no es ansi: ca magner querera prouar aquel que hizo la cantiga o rima, qdido malo, que es verdad aquel mal, o denuesto que dico de aquell contra a quien lo fizco, no deve ser oydo, ni le deuen cabrer la prueva: & ibi teclit rationem eadem lex regia.

Ampliatur regula, d. l. vnic. C. de famo. libell. cum similibus, vt procedat etiam in stereocante foras alieuius vel eiusdem sortibus cornua affigentibus, Decian. lib. 3. tract. crim. cap. 25. num. 53. tom. 1. fol. 101 col. 4. per text. in l. lex Cornelius § fin. ff. de iniur. Bertaz. confil. 253. n. 2. & latius Fatinac. vbi suprà, in sua praxi crimin. 3. part. questionibus. 105. num. 469. vbi quod talia facientes puniuntur in illa faciens libellum famolum, ex 27 Bartazol. vbi suprà, num. 3. ¶ Similiter etiam incurrerit crimen famo libelli, qui obscuras pueras in alterius infamiam in aliquo loco ponit, secundum Iulium Claram in pract. crim. § fin. question. 68. n. 26. in versic. libelli famositor, & Fatinac. vbi suprà, n. 471. post Bertazol. confil. 165. n. 1. cum sequenti lib. 1. & Fatinac. vbi suprà, refert alias penas, que iuxta verbis statuta & bannimenta illarum partium imponuntur similia facientibus, erit igitur pena extraordianaria iuxta qualitatem personarum offendientum, & offensorum, ut in terminis ita teneri: alios allegans Petrus Zaball. t.p. resolut. crim. cafu 71. num. 1. cum seqg. vbi quod talis delinqens, quia ad ostium & fenestra domus aliena pudenda virilia & mulierice depedita, vel cornua appendit, vel aliud simile facit graueniuram infere dicitur, & graui animaduersione dignam & n. 4. refert quandam ob hoc ad tritemas ad tempus condemnatum fusile, & quod incidet per ciuitatem cum mitra in capite & scripto in pectori, quoq; huiusmodi punitionis cauam denotaret.

28 Et procedunt superiores in eo, qui libellum famosum facit, sive nomine suo, seu alterius, immo hic magis delinqueret videtur, vt in dict. lib. lex Cornelius, §. sequit. librum, ibi, etiam si alterius nomine, & ibi glossa verbo, alterius, & alios allegans Fatinac. vbi suprà num. 472. & num. sequenti, quod procedit etiam in faciente libellum famosum sine nomine, ¶ & num. 474. quod idem erit, si libellus nec etiam continet nomen illius, cui infamia irrogatur, dummodo aliunde constet, de quo libellans voluit intelligere, minor tamen pena hoc cau inponendum erit, vt per eundem ibi n. 475. & hoc cau quando ignoratur persona contra quam libellus fuerit directus proprius non adiunctionem nominis deuenit, ad torturam contra reum, vt illum indicet, quod si de eo nullo pacto constiterit, & ille,

qui fecit etiam nesciat, hic non haber locum pena famo libelli, vt per eundem authorem, ibi num. 476.

Multa magis habebit locum pena famo libelli in ponente seu affigente famosos libellos in palatio Principis aut communis, & in faciente libellos infamatoris contra Magistratum, iudices, aut officiales, vt eum alii probat Fatinac. vbi suprà, n. 477. & 478.

Reuelans autem & indicans libelli famosi authorum premium consequitur, si liber sit, arbitrio iudicis de bonis accusatur, si seruus liberatus donatus & fictus da domino premium l. lex. Cornelius, §. fin. & ibi gloss. verbo primum, & in verbo praestanda, ff. de iniuris, & refert plures hoc tenentes Fatinac. vbi suprà, numer. 479. vbi num. sequenti, quod iudicare in proposito videatur, non qui extra iudicitaliter recidat, sed qui iudicitaliter accusatur & conuictus per text. in l. seu verbo indicatur, ff. de verborum significatione.

Nunc vero supradicta regula d. l. vnic. C. de famo. libell. patitur 7. limitationes, quas congettura Fatinac. d. q. 105. num. 481. cum sequentibus vbi in finem, quas hic summatim referam, vt in invente habeantur.

Prima est vt procedat, si dolus interuenit, alias fecus, semper tamen dolus malus in proposito praefumitur, consilio de delicto, nisi contrarium proberetur, quamvis contrarium voluisse videatur, Bursat. confil. 94. num. 8. in fin. cum sequentiibus, & n. 35. aut saltet ex contratis presumptiobus dolis praesumptionem tolli verius forsitan dixerit, vt ibi per eum, qui multa adducit ad exclusionem dolis cuiusdam, qui libellum famolum accepit, legerat, & retinuerat & n. 17. cum sequentibus.

Secunda limitatio est, vt non procedat quando componens libellum famolum illum non publicauit: quia tunc non videatur pena capititis puniendus, secundum vnam opinionem, secundum vero alteram punitur, sed concordantur haec duo opiniones, vt prima procedat quod penam ordinariam, secunda vero quod ad extraordinariam, ita Fatinac. num. 485. cum sequenti.

Tertia declaratio est, vt pena libelli famosi locum non habeat, nisi libellus omnibus videntur & legendum in aliquo loco publico ponatur, vt iura & Doctores presupponere clare videntur & probat late Fatinac. n. 487.

Quarto limitatur in eo, qui fecit libellum famosum contra aliquem, a quo prius fuerit provocatus per alium libellum famosum tunc namque minime tenebitur pena capitali, vt comprobatur, Plotus confil. crim. divers. 131. num. 15. & sequentibus, lib. 1. refert & sequitur Bertaz. confil. 237. num. 5. vbi quod ita cau mitior imponit pena & Fatinac. vbi suprà num. 488. vbi num. sequenti, quod non exculatur a pena extraordinaria.

Sexto limitatur, quando non est sequentis effectus & delictum non fuit consummatum, quia

tunc

De vagabundis, &c. Quæst. CXLI. 327

tunc non intrat pena ordinaria Bursat. confil. 94. n. 30. in fin. & seqg. lib. 1. quem refert & sequitur Fatinac. vbi suprà, num. 491.

Limitatur septimo, fine declaratur, vt procedat, prout loquuntur omnia iura, & Doctores, quando libellos famosus contineret aliquid, quod

respiciat alterius iniuriam, & infamiam, secus si in eo continentur verba non infamatoria, & non pungentia, prout in cau, in quo confuluit Bertaz. confil. 137. numer. 3. Cephal. confil. 341. num. 10. lib. 3. refert & sequitur Fatinac. vbi suprà, num. 492.

IN TITVLVM VNDECIMVM,

De los Ladrones, Rusianos, y Vagamundos, y Egypcianos,
lib. 3. nouæ collect. Regiæ.

De los Vagamundos, Latinæ vagabundis.

S V M M A R I V M.

- 1 Vagabundus, quis propriè dicatur, ampliatur, num. 2.
- 2 Vagabundus potest ubique conueniri, & num. 2. & puniri de delicto a se commissi, & in numeris sequentibus.
- 3 Vagabundi qui dicantur, & quibus pauci punitur ita nostro Regio? cum numeris sequentibus.

De Vagabundis.

QVÆSTIO CXLI.

V. E. R. O primo, cur leges priores huius tituli agunt de vagabundis, quis dicatur propriè Vagabundus? Respondemus quod Vagabundus ille, qui certam non habet sedem, domicilium aut habitationem, sed per mundum vagatur, modo in hanc, modo in illam ciuitatem; quod primo authoritate Sacre Scripturae probatur ex illo Osee Propheta 9. Erunt vagi in nationibus, & illo Regum 1. cap. 23. Huc arguit illos vagabundos, & ex illo Eccl. 29. Et vagati in gentibus, & iuxta illud Genes. 4. Vagueris & prosugis, & num. 14. filii, unde erunt vagi, & 4. Regum cap. 17. Qui non habet nidum, & deflegetis de cunctis in ciuitate, Deinde eandem doctrinam iure teneat & probat gloss. verbo habitationem & Bartol. in l. 4. §. ait Praetor num. 24. & ibi communiter Doctores, ff. de domino infest. scribentes etiam in libras absens, & si quis, post gloss. ibi, verbo, debet, ff. de iud. gloss. & ibi, innocent. in cap. fin. de eo, qui mittitur in poss. causa rei ei serv. Bald. in l. 1. C. de colon. Palestini. & in l. 1. C. de colon. traçen. lib. 11. Specula. & loan. Andr. indit. in titulo de competencia iudic. add. 1. §. 1. n. 30. Barr. in l. 1. C. de Tiron. lib. 12. & in l. 1. num. 6. C. vbi de crimin. agi. opor. & in l. quisquis in fin. C. agricola. & cens. lib. 11. Cepol. confil. crim. num. 24. est communis opinio secundum Marian. Socin. in cap. fin. num. 57. de foro comp. quem ad hoc referunt & sequuntur Bossius in pract. crim. in titulo de foro comp. n. 70. & Iulus Clarus, in pract. crim. lib. 5. §. fin. quæst. 39. versic. sed hic quaro & Praxis Criminalis.

& Maluasin. consil. 91. num. 4. sed & canderem. gl. allegauit & sequutas est; specul. vbi supra d. §. 1.

4. cit. Bart. in d. l. bares absens §. proinde ante fin. ff. de inde quod per gloss. ibi mulri Ribaldi suspen- datur in Civitatibus, & in Castris, cum alicuii fori non habeant, & vtrumque lequitur Hippol. d. consil. 86. num. 14. & dicit. consil. 121. num. 14. est communis conclusio secund. Tiber. 5 Dec. vbi supra, num. 5. § vbi num. 6. alios alle- gans, quod non audiretur, &c. & probatur in auth. ut nulli ind. §. si quis veris. colect. 9. & in l. 12. ite. 2. part. 3.

6 Relinquit ergo ex prædictibus male ex- stimare dicentes quod ad hoc, vt quis dicatur vagabundus requiriatur, quod non habeat, neque etiam domicilium originis, vt voluit gloss. in l. & quod qui §. celia in verb. domicilio, in princip. ff. ad municip. quam reprobant plures num. 8. le- cund. Tib. Dec. vbi supra, num. 1. & communiter reprobatur ea opinio secund. Matian. Soci. & Iu- lium Claram vbi supra, ea enim retenta, sequere- tur, necesse esse, ciuitatem, in qua ille natus esset, funditus esse eversam, & destrutam, quod est ridiculum, vixque innenetur aliquis, qui va- gabundus dici posset, prout male dicebat Bald.

7 in dict. 6. n. 5. C. vbi de crimin. agi oper. De iure nostro Regio, visto el gran daño que a estos Reynos viene por ser en ellos consentidos, y gobernados muchos Fagamundos, y holga canes, que podian tra- bajar, y vivir de su asan, y no lo hacen, y dan mal exemplo a otros: caueut, que los que asi anduan- ren vagamundos, y holgaches, y no queseren tra- bajar por sus manos, ni vivir con señor (excepto si fueren viejos, o enfermos) sepeda en cada una de los Reynos señor de ellos en mas soldada, salvo que los de comer, y de beber, vt in l. huius tit. & sic ha. l. videtur generalius definiri, qui si 8 Vagabundus, quam iure constitutum sit. Declaratur etiam l. 11. huius tit. qui sint vagabun- di quatenus ad penam per Regiam pragmati- cam vagabundis impositam. Los Egyptianos, y caldereros estrangeros, que por leyes, y prematicas de estos Reynos estan mandados her chear del, y los pobres mendigantes sivos, que contra la orden, y forma dada en la nuova prematica que cerca de ello se ha hecho 9 piden, y andan vagamundos. Denique, los dichos vagamundos, por la dicha l. 11. siendo verdadera- mente tales no sefan contener algunas tendezas, casas de comer, y andando por las cales vendien- do frutas, y otras cosas. Nihilominus tamen debent esse verè vagabundi, vt cadem l. declarat, & sunt tales qui vt prædiximus certam non ha- bent fedem, domicilium aut habitationem, sed per mundum vagantur modo in hanc modo in illam ciuitatem, itaque l. nostre Regia dum lo- quuntur de vagabundis, intelligenda sunt iuxta ius commune prædictum, quia illi sunt verè va- gabundi. Nec non, los gitanos, y caldereros estrangeros, que por leyes, y prematicas de estos Reynos effim declarados por tales. Caucent igitur hi, vt sibi prouident de certo domicilio in his regnis in aliqua ciuitate vel villa eorum per 10 Concilium, hoc est, que den. vez inad in el Consistorio de alguna Cidad, villa, o lugar destos Reynos vel concejo justicia, y regimen della los reciba, y tenga por tales vecinos, por que desta manera no lo haziendo conciencia, y f'audie, serán ayudos, y tenidos por vecinos y domiciliarios, y se escusaran del nombre de va- 11 gamundos, y de su pena. Pro iustificatione harum legum Vagamundo, vide dicta per Pe-

guer. dicit. deciss. crimin. 5. a principio usque ad numer. 8.

S U M M A R I V M .

1. Banniti (hoc est) los desterrados destos Rey- nos por delictos, an dicantur proprie ban- niti.

De banniti, an dicantur vagabundi

Q V A E S T I O C X L I I I .

V A R O secundo, circa candem l. ban- niti de omnibus rebus, & locis sui Prin- cipis (como son los desterrados destos Rey- nos por delictos) possint dici vagabundi? & vide- tur quidem prima fronte eos dici tales. Quo- niam habitare non possunt in domo propria, nec in suo domicilio, & sunt homines facinorosi, odiosi, & habentur quasi fugitiui. l. quanto §. si. ibi. agi & fugitiui. ff. de public. facit text. in l. quisi fugitiui, §. errorem ff. de editio. editio, & in l. nemo, in fin. C. de re milit. lib. 12. cap. mo- nachi vagantes, 16. quaf. 1. & Eliz. 57. Abit va- gus in via corda sui; instabilitas enim, & inor- dinati animi est, frequens hospitiu mutatio cap. que maior, vbi gloss. in verb. hospitium 24. quaf. 1. & probatur aperte Ecclesiast. cap. 29. dum inquit, Melior est vita pauperis sub regni- ne afferum, quam epula splendida in peregre fine do- miclio: minimum pro magno placet tibi: impro- prium peregrinationis non audies. Vita nequam hos- pitandi de domo in domum: Et vagabundus per- dit omni priuilegium, l. si quis domesticorum, C. de mest. & protect. lib. 12.

Nihilominus in questione præmissa tenen- dum est contrarium, in d. quod banniti non di- cantur vagabundi, cum enim à pretore sint re- legati, nimirum si vagi, & fugitiui non sint, cum possint habere domicilium in aliis ciuitatibus vel oppidis, & idem excusat ut vagantia, cum ex causa vagentur, scens in illis, qui cum non sint banniti sponte sunt vagabundi, nullibi certum domicilium habentes, in quibus militant ratio- nes contrarie, non vero in his bannitis, ita in terminis, temet Albert. in 4. part. statut. quaf. 80. vbi acit quod ita tenent communiter DD. quem refert, & sequitur Cephola. consil. crimin. 8. num- mer. 14. 25. Iul. Clar. lib. 5. recept. sentent. § fin. quaf. 39. ver. fin. interrogatus, Tiber. Decian. 1. tom. trax. crimin. lib. 4. cap. 13. de Forens. & vag- bun. num. 3. & Quod ita verum esse intelligit 4 Clarus, vbi supra, vt procedat quando bannitus habeat in aliquo loco certam habitationem, seu domicilium aliis enim si sine certa habitatione per mundum vagaretur, vtique habendum esset pro vagabundo, prout alij ita vagantes, ne pro- prie banniti efficiantur in hoc melioris conditionis, quam ceteri non banniti, quod in bannito perpetuo vel ad longum tempus recte procedere existimo, in bannito vero ad modicum tempus non omnino certum, aut tutum, cum habeat spem proximam, & animum redeundi ad proprium domicilium, à quo fuit bannitus.

S V M M A

De vagabundo, &c. Quæst. CXLIV. 329

S U M M A R I V M .

1. Vagabundus an ad locum commissi delicti remit- ti debeat.

De vagabundo remittendo, vel non ad locum delicti.

Q V A E S T I O C X L I V .

V A R O tertio, supra, resoluimus cum communi opinione vagabundum ubi que possit conueniri, & puniri si hu- in modi vagabundus ad remissione indicis loci, in quo fuit commissum delictum debeat ad eum remitti, nec ne? Et videtur remissione huiusmodi non esse in obligation. 1. ex supradicta communi resolutione, quod si vagabundus potest ubique conueniri, & puniri sequitur quia iudei, vbi est repertus vagabundus, possit eum punire pro delicto alibi commisso, etiam si à iudei loci delicti petatur remissio.

Secundo, ex l. C. vbi de crimin. agi oper. dum loquitur alterius, felicer, quod vel in loco delicti, vel vbi repertus executio per quem text. hanc opinionem in terminis probat, & tenet Andr. Siculus in cap. postulatis num. 69. de Foro, comp. candem sententiam tenuerunt Caldu. & Anania, in cap. de d. Rap. & Guid. Pap. 9. 202. hanc sententiam esse communi profiten- tur plures allegantes. Didac. Perez, in l. 2. ver. quarto ultimus, pagin. 274. titul. 1. lib. 8. ordin. & Ignat. Salzedo, ad Bernard. in prat. crimin. cap. 9. listra D. & Peguera, deciss. crimin. 7. num. 10. sed falluntur, quia DD. ab eis ad hoc al- legati tantum probant communi resolutionem, de qua secundum primum fundamentum huius opinionis, nempe quod vagabundus possit ubique fuerit invenitus, puniri, non tamen lo- quuntur de remissione.

2. Quare si à iudei loci, vbi commissum fuit delictum, peccata fuerit opportunum remissio vagabundi, remittendus omnino erit delinqens proculdubio, vt in eo loco publice puniatur explo- sa contraria sententia, que fala omnino est.

3. ¶ Quoniam si index domicilio, qui est ordinarius, & certus iudex delinquens tenet remis- tere suum subditum ad iudicem loci delicti, vt tenent Petrus, & Cyn. & communiter omnes in auth. qua in prouincia. C. vbi de crimin. agi potest. Bald. polt. Guilem. in pref. 2. ff. de officio Praef. argumento l. si cui §. cum sacrilegia, ff. de ac- cusat. Anton. de Burrio. n. 10. Actin. colum. 4. Fe- lin. num. 9. in cap. vlt. de foro comp. D. Couat. in prat. qq. cap. 11. num. 6. Gregor. Lopez in l. 1. gloss. de novo faser, ibi. & nota, quod etiam index titul. 29. p. 7. est communis opinio, vt alios alle- gans teatur, Tiber. Decian. 1. tom. trax. crimin. lib. 4. cap. 19. de remissione reorum. num. 7. mul- to magis iudex extraordinarius remittere tene- bitur vagabundum ad iudicem loci delicti, cum talis remissio sine aliquo iudicio iniuria fiat: non enim potest sufficiens ratio constitui, quæ vagabundum ab aliis in hac specie distinguat; quinimum rationes, quæ remissione in aliis iu- stiam efficiunt, iustiores in vagabundo, & quiores que sunt vt probatum & in terminis hanc opini- onem tenent Innocent. & Card. in cap. 1. de

Præcia Criminis.

raptor. Anton. & Abb. num. 21. in cap. vlt. de foro comp. Marian. Socin. in cap. postulatis num. 15. co- dem tit. in vers. sed circa predicta quaro, Didac.

Couat, in prat. questionibus cap. 11. num. 7. ex- stimans priorem sententiam contrariam falsam esse, & inquit Fulgos. consil. 149. super inquisi- tione in 1. dub. quod vagabundus non potest pu- niri per iudicem in cuius territorio delictum non committit, sed tantum per iudicem loci deli- citi, vt ibi per eum (intellige, ipso iudice loci potente remissione, alias enim loqueretur contra l. i. iuncta glori & communiter scribentes, C. vbi de crimin. agi oper.) & ita inquit ex confus- tatione & communis prædicta obliterari, provi- eum referit Tiber. Decian. d. cap. 3. numer. 8. qui

num. 7. præced. hanc nostram sententiam in terminis quæst. propolita, sequitur & commun- nem appellat, eandem sequitur postea d. cap. 19. num. 17. & Bonif. de vital, in tractatu malef. in rub. de inquis. numer. 16. Montal. in d. 1. 2. titul. 1. p. 3. & Aules in cap. 27. præc. in gloss. en- treguen. num. 5. Didac. Perez in l. 2. ver. quan- titer preterit titul. 17. lib. 8. ordin. pagin. 338. co- lum. 2. & Ignat. Salz. ad Bernard. Diaz. in prat. crimin. canonica c. 9. in notis lit. D. nouissime Caftill. in sua polit. lib. 2. cap. 13. num. 14. vbi li- mitat aliquibus modis apud eum videndi: quæ sententia hodie in nostro Regno magis cum probatur 1. ex d. l. titul. 29. p. 7. cum dicit, accu- lato siendo alii home de yerro que huius fecho en algunas maneras que diximos en las titulos de esta seccina partida, &c. in illis enim mentio fit de criminibus, quæ a vagabundis perpetratur 2. ex l. 15. titul. 1. p. 7. ibi per yerro que todo home faga, & sic generaliter loquitur tan de va- gabundis, quæ de aliis hominibus, vt ponde- rat Ignat. vbi supra, quia prædictas II. Regias pro hac communi adducit.

Non obest primum fundamentum contraria- 4 partis, quia procedit, quoties non petitur remis- sio, nec ea iure factenda est: non vero sic erit idem si remissio petitata fuerit per iudicem loci delicti, quod videtur probare, d. re- gia 15. quam ad hoc referit Audent. repons. 40. num. 9. vbi limitat prædictam eandem sententiam que habet vagabundum debere remitti ad iudei- loci delicti, nisi accusator velut prosequi- causam contra vagabundum coram illo iudice, vbi repertus est, &c. sequitur Ioan. Oros. in l. præses prouincia n. 10. ff. de officio pref. & Ignat. vbi supra, & tenet prius Couat. vbi supra, ¶ Qui a. modo respondeat prædicta obiectio, vt procedat quan- tum ad locum, vbi vagabundus crimen commi- tenit, nam vbi invenitus fuerit delinqens, ideft, vbi quis vagabundus deliquerit, ibi erit puni- dius. Ex qua responsione limitatur, & declaratur præcedens communis doctrina, vt procedat res- pecto delicti commissi alibi, non vero in loco, vbi invenitus fuit.

Ad secundum codem modo respondetur, & præ- teret quod cū d. l. C. vbi crimin. agi oper. loquatur alterius, nempe in loco delicti, vt vbi re- pieritur, & c. punitur in loco delicti si petatur remissio, & sic verificabitur alternativa, de qua in illa l. vt in loco vbi repertus, punitur, si non pe- tur remissio, ita Tib. Decian. d. c. 13. n. 7.

Nunc vero communis supradicta conclusio 6 de remissione vagabundi ad iudicem loci delicti sic defensata, declaratur præterea, & 3. vt pro- cedat dummodo in ceteris concurrent qualita- tes habiles ad remittendum, nempe quod sit deli- citum atrox, & non sit præsumptus index delicti,

E 3 secus

secus in leuioribus, ut constat ex Anton. de Buitio, in dict. cap. fin. de foro comp. & Ancar. in cap. postulati in 4. oppositione sub num. 23. eodem tit. & in terminis cum eis probat Decian. vbi supra. d. c. 13. n. 7. & c. 19. sub num. 17.

7 Quarto declaratur, ut procedat quoties de criminali ageretur criminaliter: secus, si ageretur ciuiliter, etiam si esemus in atrocioribus, tunc enim iudex loci delicti, non poterit pereire praedictam remissionem ut voluit Calder. in dict. cap. 1. de rapi. & Abb. in cap. licet 8. column. de foro comp. quos refert & sequuntur Th. Gramm. consil. 27. num. 9. vbi num. 11. loquitur etiam in vagabundo, s. Tib. Decian. dict. cap. 13. sub numer. 8. in vers. limitantem tamen, regulare enim est, quod in leuioribus delictis, vel his, pro quibus ciuiliter agitur, non est petenda, nec concedenda remissio si petatur, secund. Calde. in cap. 1. de raptor. probat late plures referens idem Tib. Decian. d. cap. 19. num. 5.

S V M M A R I V M .

- 1 Vagabundus, vbi & quomodo sit citandus? & num. seqq.
 - 2 Vagabundus potest per editum citari.
 - 3 Vagabundus est citandus domi, vbi solitus erat habitare.
 - 4 Scholaris vagabundus debet citari ad domum, quam reliquit.
 - 5 Clericus beneficiatus, qui tenet ad personalem residuum sua Ecclesie, ut curatus & canonicus, si ab ea sit dis absens, & vagabundus, ita ut ignoretur vbi sit potest per editum citari affigendum in sua Ecclesie, & in matricem, nec non, & ad dominum, vel ad locum, in quo frequenter conuersari consuevit, ut veniat ad referendum, & seruendum sua Ecclesie sub pena priuationis beneficij, &c. & num. seqq.
 - 6 Clericus tua in principio de clericis, non resid. intellectus & numer sequentibus declaratur num. 11. cum sequentibus & per totam questionem.
 - 10 Presens vbi, quis tenet esse in certo loco, si ibi non reperiatur, & presumitur abesse in fraudem.
 - 15 Citatio solemnis, nec solemnis priuatio ad procedendum contra clericum, ratione non refertur, non est necessaria sed sufficit requisito, seu renovatio de facto.
 - 16 Priuatio beneficii curati ex non residencia inducitur ipsi ure atente iure communi.
 - 17 Concil. Trid. cap. 1. inde certo de reformatione Sess. 23. intellectus.
 - 18 Clericus absens ab Ecclesia, in qua residere tenetur, sciat in forma iuri, & priuatus beneficii, comparuerit postea & allegat causam sua absentionis, & velut sua Ecclesie inferire, arque residere ut primi, audiendus est de nouo, & absoluendus a consueta refusis expensis, & solutio oneribus Ecclesie, seu beneficij, &c. ut hic & pluribus numeris sequentibus vbi latè probatur, quod sit redintegrandum in suo beneficio & prebenda.
- Ex precedentibus deducitur clare, quod clericus beneficiatus, qui tenet ad personalem residuum sua Ecclesie, ut curatus Canonicus, & similis, si ab ea diu sit absens & vagabundus, ita ut ignoretur vbi sit (nam si sciat personaliter erit citandus) poterit per editum citari affigendum in sua Ecclesie, & in matrice nec non, & ad dominum, vel locum, in quo frequentius conuersari confuerit, ut veniat ad referendum, & seruendum sua Ecclesie, sub pena priuationis beneficij, quo spoliari debet, & potest, si non veniat; sciat tamen infra statim dicendis: quoniam cum sit vagabundus, & notorius absit ab Ecclesia penae priuationis, seu potius spoliacionis, & ut alias qui praeesse, & servire possit

De vagabundo ubi, & quomodo
citandus sit?

Q V A E S T I O C X L I V .

Vero quarto vbi debeat citari vagabundus? Et in hoc breuiter obseruandum erit, quod tunc, si est quarto super rem immobili debet fieri citatio ad ipsum locum legendi ibi citationem, vel ibi affigendo, si vero est contentio de pecunia, vel alio debito, debet fieri citario in illo loco, vel hospitio, vbi plus conuersari cōsuevit ut in l. 2. & ibi notatur. C. vbi de crimin. agi oport. gloss. in 4. & toto verbo, libellum ff. de dann. infest. ibi scriberit enim qualiter peti sibi caueti, & leget hoc coram adest etiam figeri ibi, ut alii videntes se defensioni offerant, quia doctrinam sequitur Bartol. & ibi communiter DD. in 4. §. Preter ait, ff. de dam. infest. num. 10. & quod quando citatio sit super rem immobili sufficiat, quod si per editum tenet Cin. in l. s. accusatorib. C. de accusat. Bald. in l. s. quando quest. 11. C. de testibus & in auth. sed & si quis C. eadem, vbi etiam Salicet. & Bald. in l. s. inter ff. de minor. Socin. consil. 56. colum. fin. volum. & refert & sequitur Maranta de ord. indicio. 6. p. C. de denunciatione num. 130. & generaliter, quod vagabundus citandus sit, vel per editum, vel ad locum vbi frequenter conuersari solerit, vltima Bart. & omnes vbi supra, tradit etiam alios allegans, Decian. 1. tom. tral. crimin. lib. 4. cap. 13. num. 9. ¶ Et quod vagabundus possit per editum citari probat ex gloss. d. verbo, libellum idem Decian, aliis allegans, consil. 18. num. 85. & numer. 1. & quod vagabundus sit citandus domi, vbi 3 solitus erat habitare, tradit plutes allegans Didae Peter. in l. 1. pag. 273. colum. 1. in vers. sed in materia vagabundorum, ita 14. lib. 8. ordin. ¶ Inde 4 deducunt quod scholaris vagabundus debet citari ad dominum quam reliquit, & citari Nicol. Boer. in rep. lib. confermationem numer. 103. versicul. item sufficit, si est vagabundus, Cod. quomodo, & quando iud. & Marian. de citatione artic. 17. n. 17. & Petrus Follet. in pract. crim. pag. 46. num. 13. & inquit practic. Millet fol. 34. numer. 13. & sequenti, quod sufficit citari illum, qui nullum habet domicilium, si est vagabundus per libellum lectum, & affixum in aribus, vel voce praeconis in publico, ut refert Iul. Clar. in pract. crimin. & si quest. 31. versic. sed quod si resci. citari igitur debet vagabundus, ut ex precedentibus pacet, vel per editum, vel in loco, adest, aut hospitio, vbi frequenter conuersari, vel habitate conseruit.

Ex precedentibus deducitur clare, quod clericus beneficiatus, qui tenet ad personalem residuum sua Ecclesie, ut curatus Canonicus, & similis, si ab ea diu sit absens & vagabundus, ita ut ignoretur vbi sit (nam si sciat personaliter erit citandus) poterit per editum citari affigendum in sua Ecclesie, & in matrice nec non, & ad dominum, vel locum, in quo frequentius conuersari confuerit, ut veniat ad referendum, & seruendum sua Ecclesie, sub pena priuationis beneficij, quo spoliari debet, & potest, si non veniat; sciat tamen infra statim dicendis: quoniam cum sit vagabundus, & notorius absit ab Ecclesia penae priuationis, seu potius spoliacionis, & ut alias qui praeesse, & servire possit

De vagabundo, &c. Quæst. CXLIV. 331

possit instituatur, sit à iure inducta contra monitos non residentes, ut in toto tit. de cler. non resid. & principiū in c. ex parte 8. ead. tit. consequens est, ut sufficiat cum citari predictum, & ad locum vbi frequenter conuersari confuerit, iuxta præcedentem resolutionem.

6 Secundo & peremptorio in propriis terminis, est textus expressus, & literalis de hoc in c. ex tua in princ. de cler. non resid. vbi inquit tex. in Ecclesiis corum, qui se fraudulentem absentant, nec ad ipsos valet citatio peruenire tria citationis editum facias publicari, & si nec sic curauerint obire, & vltro sex menses fas deseruerint Ecclesiæ, iuxta sanctorum Canonicas, eis debent merito spoliari, consonat l. 17. verbo, per isti. 6. p. 1. & doceat alios plutes in idem citans Nicol. Garcia de benef. 3. p. c. 2. num. 154. & 155. fol. 198. ¶ Hinc declaranda venit doctrina Ant. Coile singul. vagabundus: dicunt quod si beneficiatus est vagabundus, & tenuit abest, ut dubitatur an vivat, ut mortuus sit, beneficium eius poterit alteri conferri ex gloss. singulari, & alibi non reperta in cap. non oportet el. 2. de confectione diff. Rebuff. in præx. benef. tit. de reprob. beneficii. Valent. in præfatione gloss. 7. num. 21. sed gl. illa, hoc non dicit, sed relinquens habere libera administrationem, & hoc est intelligentum, seruata prius forma, & præctica d. c. ex tua, quam ibi notant omnes & Ioan. Selua de benef. q. 3. 4. pars num. 4. in fine volumin. 15. tract. divers. doct. in antiquis cum Abbatore & Oldrad. contra Hostiens. quos ibi referit.

8 Sed circa intellectum d. c. ex tua, duo sunt obliter obseruanda 1. multum differre inter Doctores ibidem, an tres citationes distincte, & separate requirantur specialiter in casu illius tex. ut eius littera inveniatur, videtur, principiū cum agatur de pena priuationis, num vero sufficiat una pro tribus peremptoriis, cum suis terminis distinctis singulis, tria canonica monitione premissa, pro aliis est regulare, in reliquis negotiis, ex text. in c. constitutionem, de seminaria excommunicati, lib. 6. inquit c. facio eodem tit. & tandem hæc vltima pars obtinet inter frequentiores, ut confar ex eodem, & eis communis conclusio secund. Marthæum de Affiliat. decif. Neapol. 28. incipit. Serenissimus, num. 6. ad fin. idemque innuit tex. in d. c. ex tua, recte in inspectus in illis verbis, tria citationis editum facias publicari, hoc est vnum editum continens trianum citationem.

9 Tertiis obseruandum erit, dum text. ibi inquit, qui se frauduleret absentant, & c. intelligentus verius est, ut procedat, non solum quando absens fuit in vita fraude de qua constat, sed etiam in facta fraude, seu presumpta. Vnde eo ipso, quod clericus est absens a suo beneficio in fine iusta causa, & sic contra ius presumitur esse in fraude, item absentando se est in magna culpa, qua dolo & aequiparatur l. quod Nernia. ff. de pos. & in l. magna negligencia ff. de verb. signific. ¶ Et vbi cumque, quis tenetur adesse in certo loco, & ibi non reperiatur, presumitur absens in fraudem, ut in clericis, quo ad Ecclesiam suam, & in marito, quoad uxorem, secundum Innoc. in c. de eo, qui mitt. in post. causa rei seu. præterquam si a principio ponatur causa legitima propter quam oportuit absesse, ut ex Abb. refert eiudem additione in d. c. ex tua, num. 7. littera D. ¶ Vnde, si causa absentie non sit necessaria, sed voluntaria, tunc si clericus absens habuit licentiam a principio a suo Superiori ad tempus certum & illud est

10 Contra eos etiam procedatur, ut ipsos per suspensions, & excommunicationis sententiam ad suam obedientiam venire compellat, quod si nec sic eorum malitia poterit emoliri, eos B. tit. sancta Susanna presbyter Cardinalis Apostol. sedis legatus a spirituali administratione remonet, & quibus presumtum Ecclesiæ de persona idoneis faciat provideri, glossa inquit predicta vult, quod hic versiculos, hinc s. loquendo de eodem facto, agricola penam data contumacia, in non redendo, ut excommunicatur, seu suspendatur, & demum prædictum hic namque sensus & intellectus prædictæ glossæ ad verbum spoliari violentus est & contra propriam verbi significationem & communiter non recipitur, ut affirmat Abb. ibi sub n. 7. omnes

namque

namque committit D. in proprio loco per litteras illius tex. cum intelligent in vera spoliacione, & priuatione beneficii, nempe quod clericus vagabundus duobus a suis Ecclesiis in qua residere tenetur, si nesciatur ubi sit, citatus per dictum trina citationis, si ultra sex menses suam postea deserter Ecclesiam possit, ac debet suo beneficio spoliari, atque priuari, ut patet ex ipsi hoc expresse tenentibus praecipue Innocent. num. 4. & 5. Hoftiens. Anton. de Butrio. num. 8. & 15. Abb. num. 7. cum sequentibus & ceteris scribentibus: necon. & Oldrad. ubi supra num. 1. & 5. concludente, minime requiri ad hoc ut Episcopus possit eo casu ad priuationem procedere, consensum capitulo, sed quod ad Episcopum solum expectat, & Ioann. de Selua ubi supra num. 5. Mathaeus de Afflictis ubi supra num. 5. cum sequentibus, ubi quod talis citatio debet continere tempus sex mensium ad veniendum, ut seruat Ecclesia quando nescitur ubi est, ut dicitur in d. cap. extus, quod elapsis sex mensibus poterit priuari, & in num. 8 ponit proxim procedendi contra canonicum ablenem, quod scitur ubi ad hoc, ut si non rediret possit procedi aduersus eum ad suspensionem, vel excommunicationem, & priuationem, idem circa intellectum d. cap. ex tue probat Ripa in cap. 9. non tab. num. 81. in fin. ad iud. & Rebuff. in prae beneficiis in titulo dispensat de non resol. num. 12. ¶ Ad procedendum igitur contra beneficiatum ratione non residentia, non est necessaria solemnis citatio, nec solemnis priuatio, sed sufficere requisito, seu reuocatio, & ipsilatio de facto, ut in cap. ex parte cum sequentiis clericis. non resol. qui est optimus ad hoc & d. cap. ex tue codem titulo, quatenus mandat illos spoliari, & non priuari, sicut enim ibi spoliatio in factum, & in quandam iurius exceptionem, cum enim non residentia sit notoria, non est ordo iudicarii in notorio seruandus, nec debet causa ad iudicium deduci, ut inquit text. notabilis in cap. quoniam ad filii presb. & ita sentiunt Doctores in d. cap. tua & clare Oldrad. d. consil. 195. numer. 5. ubi quod nec debet supra hoc iudicari fieri, nec tefes recipi Hoftiens. & Abb. in d. cap. ex parte numer. 4. post Calderin. ibi dicentes, alias sic fuisse in curia determinatum sequitur Felin. in cap. 2. sub num. 3. in verbo, sed pro primo argumento & in verbo, quo vide.

16 Vnde reprobate predicta glossa intellectu alij D. intelligent d. contra eos, ut ponat causum separatum à primo, de quo in d. cap. ex tue in prime, nempe ut loquatur in Pratalis, scilicet Episcopis, & ita in registro d. 5. dum in litera supra relata dicatur, à spiritualium administratione dicebatur ab Episcopato administratione. Vnde ista decretalis dirigitur Archiepiscopo Panormitano, & sic intellexi videtur velle, ut contra subditos inferiores possit Archiepiscopus procedere, prout dicitur in principio usque ad d. contra eos, & in illo §. loquens de Episcopis suffraganeis dat alium modum procedendi, & merito, ita Innoc. & gloss. ubi verbo 4. spiritualium, Ant. de Butrio n. 15. & latius à lib. 6. n. 7. 8. & 9. ubi quod iste intellectus, sic declaratus est verus, & communis, & probatur etiam ex litera d. contra eos, ibi, & quibus praefixa Ecclesias, & quia Pratalus tantum dicitur proprie praesse, alios intellectus illius text. refert Abb. d. n. 9.

Iure igitur communis verius, & communiter receptum est, quod ex non residentia inducitur priuatio ipso iuste beneficii curati ut probat text.

Hæc iustissime ac iuridice procedunt, & fieri possunt in favorem residentia Ecclesiæ, atque ipsi clerici absentibus non comparcentibus, vel non potentibus sua beneficia recte sustinentur, dummodo seruimus proximam subtractionem fructuum, aliisque iuriis remedii, etiam visque ab spoliacionem, & priuationem consequitur, ut ipsi beneficiarii comparcentibus ad residendum, etiam post omnia praedita adimplera & subsequita, aliisque in eorum locum proutis ab spoliacionem, & priuationem prædictam admittendi, quandocumque venerint ad seruandum Ecclesiæ, & residendum in suis beneficiis, exclusi nouiter ob id prouisus, ut pote cum iam celset causa ob quam in contumaciam priorum fuerit positi, quia cessante causa finali cessat effectus, ut in iuribus vulgaribus: & quia eius mentis rationabiliter Episcopus, qui absentem beneficio priuabit ob non residentiam, & contumaciam, esse debet à principio, ut quandocumque venerit propriarius prior admittatur ad suum beneficium, & noua prouisio tanquam subsidaria celer.

Tertio & principaliter ad hoc tenendum, inveni ex doctrina expressa elegantissima Innocentij in d. cap. ex tue sub numer. 4. ubi inquit, se vero ne scimus ubi sit, vel in facilis citari non possemus, quia est ultra mare, vel in remota præsumptio, si est, quod dicitur hic (sicque in contumacia beneficio spoliabitur absentem, ut in text.) interim autem de fructibus Ecclesiæ faciet Ecclesiæ defensione, ut de appellatio. cap. peruenit i. infra eodem cum ad hoc: ali dicunt, quod se est monitus, vel etiam sine monitione, & superioris autoritate, si certum est, quod ab Ecclesiæ ab eis sine causa, ipso comparent, & expensas refundente, sunt reponenda, pseque reintegrando argumento textus in c. reintegrandis 3. 1.

17 Secundo, quoniam ratio finalis, & fundamentalis, d. ex tue, in princ. de cler. non resol. & omnium supradictorum, necon. & decreti Conc. Trid. super citati est, ut Ecclesiæ inferiuntur per suos beneficiatos, siue debita residentia non defraudentur, propter multa mala, quæ obalem non residentiam Ecclesiæ sequuntur, & obueniunt, & pauperibus defelit enim hospitalitas, quan omnino Deus nobis iniungit cap. de monachis, & prob. & negligunt pauperes, qui sumi membra Christi, ut patet in Euangeli, quod vni ex ministris meis fecisti, mihi fecisti: deinde Ecclesiæ ruinam patiuntur ex beneficiario absentia, cum nullus sit, qui eas, adficiet, & fundamenta, & digne de electione in 6.

18 Cultus præterea minutus diuinus per mercenarios, qui non seruunt, & quibus nulla est cura de ouibus, ut sacrum docer Euangeli, & tex. in c. ex parte, de confititu. ¶ Hercles nafrutus, & pullant, cum pastor est absens, ut in c. Euangeli maledictus homo, qui seminat zizaniam, cum dominus Pastor vel absens esset, & in summa omnia infurgit mala ex absentia pastorum, & prælatorum ut docet ipsa experientia, quem sit de electione. Cui malo medeti volens sacram Conc. Trid. sanctissime statuit, & decrevit, quæ necessaria sunt pro reformatione non residentia prælatorum, atque aliorum beneficiariorum inferiorum in d. Sessi. 23. cap. 1. de reformat. per totum, sicut implerum est magnum desiderium quod ait Rebuff. ubi supra in praxi tñ. dispensatio de non resolendo num. 59. in fin. nempe, dum conceperit malo non residentia subuentum esse, cum igitur mens præcipua Catholica Ecclesia sit prouidere, ut prælati, & ceteri beneficiarii Ecclesiæ inferiorum Ecclesiæ suis inseruant, & ob hoc stauerit absentes ci-

19 tando per dictum trinæ citationis, etiam non personaliter, ut veniant ad residendum, & expectetur ad hoc certum tempus, quod si adhuc contumaces fuerint compellantur per censuras Ecclesiasticas, & sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliisque iuriis remedii, etiam visque ab spoliacionem, & priuationem consequitur, ut ipsi beneficiarii comparcentibus ad residendum, etiam post omnia praedita adimplera & subsequita, aliisque in eorum locum proutis ab spoliacionem, & priuationem prædictam admittendi, quandocumque venerint ad seruandum Ecclesiæ, & residendum in suis beneficiis, exclusi nouiter ob id prouisus, ut pote cum iam celset causa ob quam in contumaciam priorum fuerit positi, quia cessante causa finali cessat effectus, ut in iuribus vulgaribus: & quia eius mentis rationabiliter Episcopus, qui absentem beneficio priuabit ob non residentiam, & contumaciam, esse debet à principio, ut quandocumque venerit propriarius prior admittatur ad suum beneficium, & noua prouisio tanquam subsidaria celer.

20 Tertio colligitur ex Innoc. ubi supra, quod fructus medijs temporis erunt optimo iure interim in seruientes Ecclesiæ: hoc autem intelligentiam est hoc modo, ut inferiunt Ecclesiæ residentes ab absente, vel eins loco ab ordinario non minatus, vel positus, ut vicarius percipiat ex fructibus

fructibus beneficij, quod sibi constitutum fuerit nomine salarij, prouisus autem ab ordinario, ut Rector propter spoliacionem predictam integrum fructus beneficij, quoque revertatur prior Rector, seu beneficiarius, & eiusdem Ecclesie regimen & seruitum in se reaflummat, quia interim ille nouus prouisus habuit verum, & iustum titulum, ac bonam fidem, ac proinde fructus beneficij iuste lucratus interim. Eadem nostram obseruationem, de qua agimus ultra Innoc. vbi supra, probauit, & tenui practicus Rebif. in praxi in tit. de reprobis, beneficiis, impetr. gl. 7, sub d. 21, in fin. cuius supra minimus: inquit namque Rebif. ibi, quod licet Episcop. excusat, si consideri beneficium absentia, qui longa fuit absentia detinuit, ut ignoraret, an viuu esset, an morioru sitamen reseruitur recuperabit sum beneficium, etiam absque alia collatione & solemnitate & licei Innoc. nec Rebiff. loquuntur, quoties praecellit citatio per edictum iuxta formam d. c. ex tue in principe, quare forma illius text, seruata videbatur, aliud eadem, nihilominus tamen, idem in utraque specie probandum venit, cum similitudine eadem ratio, & processus fixus in absentia, & contumacia non residentis, & in eum finem, ut absens veniat residere, eo igitur reverio, viciisque sit, & parato residere refusis expensis, recuperare debet suum beneficium; praeterea ille, qui intrat in locum spoliati, etiam seruata forma d. ex tue, interim tamen debet Ecclesia deseruire de fructibus ipsius Ecclesie, ut expresse decidit Innoc. vbi supra: ergo quamvis ipse ab Episcopo prouideatur pro Rectori in absentia, & contumacia prioris, nihilominus tamquam vicarius censor debet, ut interim beneficio deseruiat, ut praedictum: reuersus igitur propriarius recuperabit suum beneficium.

26 Tertio, & in favore huic partis (falsa correctione, & censura, SS. Matris Ecclesie Catholicae) expendo verba sacri Concilii, supra relatum dicte, quod si per edictum citati, etiam non personaliter contumaces fuerint, liberum esse vult ordinari per censuras Ecclesiasticas & sequestrationem, & subtractionem fructuum aliquaque iuriis remedii, ut ad priuationem compellere; compellantur igitur ad veniendum, & residendum in Ecclesiis clerici absentes per censuras Ecclesiasticas, aliaque iuriis remedii, ut quae ad priuationem, sive censura Ecclesie, sequestratio, & subtractione fructuum, aliaque iuriis remedias, & priuationem etiam beneficij in finem iniunguntur, ut absens tedium affectus veniat ad seruendum, & residendum in Ecclesia, non vero, ut reuersus paratus residere, & seruiri excludatur a suo beneficio: est enim hoc contra principium scopus, & intentum praeuentum a Sancto Concilio, & inducta ad unum effectum, non debent alium contrarium operari contra mentem disponentium, ut in iuribus vulgaribus. Denique hoc idem adiutorium ex eo quod, sicut censura Ecclesiastica, sequestratio, & subtractione fructuum, aliaque iuriis remedias, quibus absens clericus compellendus est ad veniendum, ut sua Ecclesia interficiat, cum non priuant in effectu suo beneficium, sed reuersus, iniuncta eidem salutari penitentia, absens absoluendus est, ut Ecclesia interire possit, fructusque libi relaxandi solitus expensis, oneribusque Ecclesie; ita & priuatione beneficij si ad ea fuerit processum in eundem finem censenda est facta, ut eo reuerso suum beneficium recuperet ipse: omnia enim haec reguntur, & deciduntur ab illo verbo compelle, & quando vna

determinatio respicit plura determinabilia, parvissim debet determinari, iam hoc iure, ff. de vulgaris, & pupilli, subscripta. I. hereditatem, Cod. de impar. & alia suis cum similibus: non enim dicit Concilium, quod in merita paenam absentia, & contumacia, possint absentes condemnari nec priuari sui beneficij, sed quod possint compelli per censuras, & c. vixque ad priuationem, ad quid igitur sunt compellendi, nisi vt veniant ad resedentem; compellantur igitur ad hoc per censuras, &c. & priuationem si opus fuerit, hoc est spoliacionem, ut in dict. cap. ex tua in principi, reuersus igitur sum reintegrandi in suis beneficis, non vero expellendi ab eis omnino, quia iam non diceretur compulsio, sed exclusio.

S V M M A R I V M.

- 1 Vagabundi y ladrones, qua pena puniantur, iuxta legem huius Regni.
- 6 Gitanos, caldereros, & estrangeros de fuera de los Reynos, que andan por ellos, que pena tiempen?

De la pena de vagamundos, ladrones,
y Gitanos

Q V A S T I O C X L V I I .

VERO modo qua pena puniantur vagabundi, iuxta leges huius Regni? Et res est clara. Porque per la penas, que qualquiero los pueda tomar, y servirle de ellos vnos sin soldados, salvo, que les den de comer, y de beber, y si nadie quisiere servirse de ellos la justicia les baga dar cincuenta azotes, y los echien del pueblo, assi lo differe la ley primera de este titulo 11, y la ley segunda, luego siguiente manda, que se haga pregonar que todo hombre, o mujer, que fuere sano, o tal que pueda trabajar, o que vivan con señores, o aprendan oficio en que se mantengan, y si despues de pregon no lo cumplieren, que les den cincuenta azotes, y los echien del lugar, y la ley tercera manda se pregon en la Corte, que los vagamundos, salgan de ella dentro de diez dias, y si despues del pregon estiuenen fin amo los prendan y desfieren por tiempo de un año, y por la segunda vez, sean desfierados perpetuamente de estos Reynos. ¶ Pero esto del pregon, aunque la justicia luego como son recibidos a los oficios les fueren dar publicamente a mayor abundamiento, vt confit ex practica de Paz, in 8.p.2.to.c.viii.c.n. 11.no es necesario q dia darse ni hacer a los vagamundos amonestacion alguna. ¶ Porque fin esto manda la ley onze de este titulo, que es mas nubea, que los vagamundos que verdaderamente lo fueren, pueden y deuen ser condonados conforme a la prematica del año de cincuenta y dos, que se pone en la ley sexta de este titulo, y manda, que los vagamundos, que segun las leyes de estos Reynos, primero alegadas han de ser castigados en pena de azotes, la dicha pena sea que fueran por la primera vez en las galeras cuatro años, y sean traydos a la verguenza publicamente, siendo el tal vagamundo mayor de veinte años, y por la segunda vez, le foden dos cien azotes, y sien en las galeras por ocho años, y por la tercera vez le sien dados cien azotes, y sien perpetuamente en las galeras, y los que fueran menores de

De vagabundo, &c. Quæst. CXLVIII. 335

de los dichos veinte años, no sean hechados a galeras, sino castigados conforme a las dichas leyes de los Reynos, vt in l. 7. infra hoc titulo, aunque los ladrones menores de la dicha edad han de ser echados a galeras, siendo de tal disposicion, y qualidad, que puedan servir en ellas y asiendo a lo menos 17. años, 4. vt caetur in pragmat. ann. 1566. hodie. 9. huius tit. in ver. loquuntur, &c. y asisti en quanto a los ladrones, esti alterada la dicha ley 7. deste titulo, que mandava que los ladrones y vagamundos, y holgazanes menores de 20. años, & c. fueren castigados conforme a las leyes de los Reynos: pero no por esto anemos de decir lo mismo en los vagamundos, que aunque sean menores de la dicha edad, y de tal disposicion y qualidad que puedan servir en galeras, aunque ayan 17. años, puedan ser condonados, y echados a galeras como esti dispuesto en los ladrones: porque aunque estos dos casos, scilicet, de ladrones y vagamundos esten equiparados como aemus visto por la ley antigua la dicha ley 9, en quanto la corrige en lo que toca a los ladrones, no por esto es vista, decir lo mismo en los vagamundos, lo uno porque no lo dispuso como pudiera si quisiera, y assi fue visto dexar o en la disposicion de la dicha 1.9. mas antigua, que en la prematica del año de 12. lo otro, porque la ley nubea agi de imponenda pena tivrenium minoribus 20. ann. que est grauissima pena, & in penitibus extenso fieri non debet regula, odia de reg. int. in 6. cum simil. y de mas decho, porque va mucha diferencia del delito del hurto, que es mucho mas grave, que el de andar con vagamundo y holgazan, y assi minoribus, que en el ladrón solo, se ponga pena de galeras, aunque sea menor de 20. años. ¶ Et, quia est magna ratio differentia, quo casu lex noua loquens in uno ex duobus caibus a 1. antiqua equiparatis non extenditur ad alium casum omnium.

5 His tamen non obstantibus l. 11. in fin. huius tit. que tener est d. ann. 1566, caetur, que en lo que toca a la edad se guarda assi mismo con los vagamundos lo dispuesto y ordenado en los ladrones, y rufians, que es que se echen a galeras, aunque no sean de edad de 20. años, siendo de tal disposicion y qualidad que puedan servir en ellas, y asiendo a lo menos 17. annos, vt caetur in d. pragmat. de 66. & in d. l. 9. huius tit. supra relatiuione comprobatur supra d. nostra doctrina cum fuerit necessitatem hoc declarari, prout fuit declaratum, nempe vt comprehendat vagabundos, quos non comprehendat supradictis rationibus, nisi postea declaratum fuisse, prout fuit, cui ultimum est standum, siue hodie pena tivrenium imponere potest, & debet vagabondis iuxta disposit. d. 1. 6. licet sint minores 20. ann. dummodo, &c. vt in d. pragm. ann. 66. & in l. 15. in fin.

6 T para incurir en las dichas penas declaran la dicha pragmatica del año 66. y la ley deste titulo, ser vagamundos los Egipcianos, y caldereros, y estrangeros, que por las leyes y pragmaticas de los Reynos estan mandados hechar del, y los pobres mendicantes sanos, que contra el orden, y forma dada en la nueva pragmatica, que cerca dello se ha hecho, pidens, andan vagamundos, guardandose en los demas. En lo que toca a los dichos Gitanos, y caldereros extrangeros y pobres, lo contenido en las ll. y pragmaticas, que cerca dello estan hechas, y que las dichas penas no se excusen los que siendo verdaderamente vagamundos tienen algunas tendencias con cosas de comer, y andan por las calles vendiendo frutas, y otras cosas, ante, se excenten en ellos.

Cum igitur haec ita se habeant, quomodo in nosftra l. puniuntur pauperes?

Sed pro responsione dicendum est, mendicatem quandam esse licitam, quandam illicitam; licita est illa, quando pauperes necessitate co gente, vt quia debiles aut omnino inutilis, & ad laborem minus idonei mendicantur vt ab aliis alantur; hi namque tantummodo sunt aleni, vt in l. 1. C. de mendic. valid. lib. 11. d. si quis ad deolinandam s. vbi autem, C. de Episcopis & clericis, c. quomodo 3. d. & 1. 82. d. exemplum in Lazar de que dixit Iesus, & erat quidam mendicus nomine Lazarus, cuius mendicatio licita estimanda est, postquam

S U M M A R I V M.

- 1 Mendicantes validi, qua pena puniantur, & per totam questionem.
- 3 Mendicatas quedam est illicita, & quedam licita, vt hic, & num. 4.

De mendicantibus.

Q V A S T I O C X L V I I I .

V A E R o circa hanc l. 2. tit. 11. hoc lib. 8. 1. nou. collect. Regia qua caetur, que los que pueden trabajar por sus manos (non apremiados, que trabajan, y no andan a mendigar, y assi se haga pregonar, y si despues del pregón los ballen validos, que los hagan dar cincuenta azotes, y los hechen fuera de los lugares, salvo si fueren hombres enfermos, y lisiados en sus cuerpos, ó hombres muy viejos, ó mozos menores de edad de doce años, & latius hoc caetur, & declaratur in l. 24. tit. 12. lib. 1. nou. collect. Reg.

Quia huiusmodi mendicantes præd. pena puniantur, cum constet, mendicatum Deo amabilem esse, vt probatur Deuteronomio. 15. ibi, & omnino indigeni, & mendicus non erit inter vos, quibus verbis Deus precipit diuitibus, vt illis necessaria suppeditent: ac si diceret eam libertatem in pauperes offendit, vt nulla virginant necesse sit mendicandi, vt ea verba, declarat Didac. Stella in c. 16. super Lucas & Claudius Giulian. super Matth. c. 20. super illis verbis sedentes super viam; hoc est respublica vestra, ita constituta ut pauperes sua habeant alimenta, ne cogant publice mendicare, & in eodem cap. 15. Deuteronom. ita dicitur, non deerunt pauperes in terra habitacionis tuae: ideo ego precipio tibi, ut apries manum fratris tuus ego, & pauperi, qui tecum versatur in terra, & iterum Ecclesiast. c. 7. ibi & pauperi porrige, & Psalm. 111. ibi dispensat, & dedi pauperibus, & Tobit 4. & Matth. 19. vbi habetur, Iesum interrogatione adolescentium ita respondit, Si vis perficere esse vade, vende que habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in celo, & apud eundem Math. 25. patet Iesum, pauperes membra sua esse dicit ibi, Amendo vobis, quandiu fecisti vni ex fratribus meis minima, mibi fecisti, & alibi sepissime in sacris literis, pauperes a Domino comendatos reperitur, & in c. gloria Episc. c. 12. q. 1. dicitur gloriam Episcopi esse pauperum inopis operibus prouident, faciunt l. 6. 7. & 26. tit. 12. lib. 1. nou. collect. Reg. vbi ordo præfigitur, quomodo pauperes sunt aleni elemosynis fideli.

Cum igitur haec ita se habeant, quomodo in nosftra l. puniuntur pauperes?

Sed pro responsione dicendum est, mendicatem quandam esse licitam, quandam illicitam; licita est illa, quando pauperes necessitate co gente, vt quia debiles aut omnino inutilis, & ad laborem minus idonei mendicantur vt ab aliis alantur; hi namque tantummodo sunt aleni, vt in l. 1. C. de mendic. valid. lib. 11. d. si quis ad deolinandam s. vbi autem, C. de Episcopis & clericis, c. quomodo 3. d. & 1. 82. d. exemplum in Lazar de que dixit Iesus, & erat quidam mendicus nomine Lazarus, cuius mendicatio licita estimanda est, postquam

postquam ab Angelis in finum Abraham datus fuit: similiter habemus exemplum in Sanctis veteris Testamento, de quibus Paulus ad Hebreos ait, erant angustiati, & afflitti, & egenes, id est mendici. Aliam quoque mendicitationem licet adnotauit S. Thom. 2.2.9.187. art. 5. in remissio, ubi respondet dicendam illam, scilicet, que ex parte ipsius actus mendicationis habet sibi quandam abiectionem coniunctam, illi namque videntur abiectioni inter homines, qui non solum sunt pauperes, sed in tantum sunt egentes, quod necessitate habent ab aliis viatum accipere, iuxta quod aliqui causa humilitatis, alii qui laudabiliter mendicant, sicut & alia assumunt, quae ad obiectionem quandam pertinent, quasi efficacissimam medicinam, contra superbia, ut ibi latius prosequitur D. Thom.

4 Illicita autem mendicitas dicitur illa, quando quis ex cupiditate habendi diutius, vel viatum, oriose mendicat, & haec appellatur mendicitas valida, & hinc mendicantes validi, qui nostra lingua appellantur, los oculos y vagamundos, de quibus in nostra lege Reg. hi namque rem illicitam operantes, nihil aliud intendunt, quam oculos, & sine labore viuere, cum habeant alium de, vnde vivant, & ex proprio labore, si vellet viatum sibi parare possent, & si validi mendicantes proprie dicuntur, quasi non haberent artem, cum habeant se fingentes debiles, cum sint fortis: quia nolunt laborare, sed mendicantes sine labore viuere, vt in l. 1. & ibi glossa verbo, in verbis, C. de mendicantibus validis lib. 11. & hanc mendicitationem illicitam appellant D. Thom. vbi sup. quam etiam tanquam illicitam leges humanæ reprobant, solentem Principes seculares in suis Regnis, & prouincias sub grauissimis penis vetare, & prohibere vt in nostra l. Reg. cuius prohibitions rationem duplice affligit Ludou. Peguer. in sua 4. decr. crimin. 7. vbi alia plura adducit in proposito, sed plurimas Historias en materia de vagamundis y su prohibicion, congerit nonnullum Castill. in sua politice, de Corregidores lib. 2. c. 13. n. 27. cum pluribus sequentiibus pag. mibi 677. vbi etiam refert leges paritariorum, de eis loquentes nempe l. 4. tit. 20. in p. 2. & l. 40. tit. 5. p. 1. Auend. c. 6. prator. 2. p. num. 2.

De los rusianos, latine, lenonibus.

- S V M M A R I V M .
- 1 Leno, hoc est rusianus, quis dicatur.
 - 2 Lenocinium, non minus est facere, quam corpore quiescere exercere.
 - 3 Lena dicuntur, que mulieres quiescuerint.
 - 4 Lena quoque dicuntur, que alterius nomine hoc vita genia exerceat.
 - 5 Lenocinium facit, qui quiescunt mancipia habuerit. Et qui quiescunt profluitus alterius artis occasione vtratur, & occasione ministerij, vt si mancipia talia habuerit, capo, stabularius, seu baluator. ¶ Crimen autem hoc, atque lucrum ex eo proueniens nefandum quidem est, vt inquit Iustinianus in amb. de lenonib. ibi, nefandorum inuenire lucrorum, & plura in detestacionem huius criminis congerit Pegura. q. 15. crimin. 2. cum seqq.
 - 6 Lenones ab alicioendo dictos esse constat, 8 quod ad stupra aliciantur, vt inquit Petr. Greg. in symmag. iur. enierf. 3. part. lib. 3. cap. 11. de lenonib. num. 2. ad fin. vbi num. 3. quod erant prostitutes ibi inueniuntur, & mulierum, & Lupanaria apud impios Ethnicos, quos imitari voluit extrandissimus Iason tempore Machabeorum 2. Machab. cap. 4.
 - 7 Sed proprius accedendo ad questionem, ei dem responderit l. 1. tit. 22. p. 7. dicens leno en latin, tanto quiece dezer in romance, como alcabrete, que engaña las mujeres son escandalos, & fazendallos fazer maldad de sus cuerpos, & son cinco maneras de alcabuetes, la primera est (& nunc ad rem) de los velados malos, que guardan las putas, que estan publicamente en la pasteria, tomando su parte de lo que ganan, destruyen muchos rudos, y escandalos, muertes, y heridas de hombres en la Corte, & en los otros pueblos destruyen por los rusianos: los cuales, como estan ociosos, y comunmente se allegan a caballeros, y hombres de manera, donde ay otra gente hallarse acompañados, y favorecidos, y son buscadores, y causadores de los dichos daños, y males, y no traen prouecho.
 - 8 Lenones dicuntur, & appellantur ab alicioendo, quoad supra, & num. 9.
 - 10 Lena, en latin, tanto quiere dezer, como alcabrete, vt hic, y son cinco maneras de alcabuetes, vt in n. 11. cum seqq.

- 12 La pena de las mugeres publicas, que tienen rusianes.
- 14 Lenonum pena est mortuus.
- 16 La pena del que alcabreta a su muger es de adulterio. Y si lo consiente sin ganancia, es extra legem, numero 17. Distinguitur tamen, numero 18. Et referatur pena, que praticatur, quamus varie, numero. 19.
- 20 Leno dicitur domum probens ad cognoscendam famam carnaliter. Et quid si gratis id faciat, num. 21.
- 22 Locutio domus, mulieribus impudicis ad faciendum in eis lupanar perdunt eas, & Fisco Region applicantur?

De Lenonibus.

Q V A S T I O CXLIX.

VÆRÒ circa leges huius tit, agentes de los rusianos, quis dicatur rusian, latine, Lenon, & vt exactius rem habeamus obseruandum est inter capita L. Iuliæ de adulteriis, lenocinium accusationem esse, l. 2. §. lenocinium, ff. ad legem Iul. de adul. auxiliu, §. sed ut ad leges, ff. de minorib. lenocinium, inquit Vlpianus in l. palam. 43. §. lenocinium, ff. de viu mope, non minus facere, quam 2 corpore quiescere exercere. ¶ Lena autem dicuntur, que mulieres quiescuerint.

¶ Lenam quoque accipimus, & quae alterius non 4 sunt, nisi hoc vita genus exerceat. ¶ Similiter lenocinium facit, qui quiescunt mancipia habuerit, qui, & infamis, l. art. 1. 4. §. ait prator, ff. de his, qui notam infam. vbi quod etiam lenocinium commitunt, non solum si quis eam artem impian ex professo, sed etiam si quiescunt quiescunt profluitus alterius artis occasione vtratur, & occasione ministerij, vt si mancipia talia habuerit, capo, stabularius, seu baluator. ¶ Crimen autem hoc, atque lucrum ex eo proueniens nefandum quidem est, vt inquit Iustinianus in amb. de lenonib. ibi, nefandorum inuenire lucrorum, & plura in detestacionem huius criminis congerit Pegura. q. 15. crimin. 2. cum seqq.

Lenones ab alicioendo dictos esse constat, 8 quod ad stupra aliciantur, vt inquit Petr. Greg. in symmag. iur. enierf. 3. part. lib. 3. cap. 11. de lenonib. num. 2. ad fin. vbi num. 3. quod erant prostitutes ibi inueniuntur, & mulierum, & Lupanaria apud impios Ethnicos, quos imitari voluit extrandissimus Iason tempore Machabeorum 2. Machab. cap. 4.

Sed proprius accedendo ad questionem, ei dem responderit l. 1. tit. 22. p. 7. dicens leno en latin, tanto quiece dezer in romance, como alcabrete, que engaña las mujeres son escandalos, & fazendallos fazer maldad de sus cuerpos, & son cinco maneras de alcabuetes, la primera est (& nunc ad rem) de los velados malos, que guardan las putas, que estan publicamente en la pasteria, tomando su parte de lo que ganan, destruyen muchos rudos, y escandalos, muertes, y heridas de hombres en la Corte, & en los otros pueblos destruyen por los rusianos: los cuales, como estan ociosos, y comunmente se allegan a caballeros, y hombres de manera, donde ay otra gente hallarse acompañados, y favorecidos, y son buscadores, y causadores de los dichos daños, y males, y no traen prouecho.

prouecho a aquello a quien se llegan, y por esto no son consentidos en estos Reynos, y partes. ¶ Y se prohibe, y manda por la l. 4. deſte tit. 11. que las mugeres publicas que se dan por dinero, no tengan rusianes o pena que qualquiera dellas, que lo tuniere sean dados publicamente cien ajores por cada vez, que fuere halado que le tiene publica, & secreamente, y demás deſto, que pierda toda la ropa que tuniere vestida, y la mitad deſta pena es para el juez, que lo sentenciere, y la otra mitad para los alguaziles de la Corte, y de las Ciudades, villas, y lugares do effo acaesciere: pero si el alguazil fuere negligente en ejer la pena, sea para el que lo acuse (o demandare de la pena que tienen los rusianes) in quales seq. agemus.

13 La segunda manera de lenon, dice la dicha ley de partida, es de los que andan por trujamates alcabretando las mugeres, que estan en sus casas para los varones por algo, que dellos reciben, vbi Gregor. Lopez, supra his ultimi verbis, idem probat cum glori. in d. palam. §. lenocinium, etiam si nihil recipiant, si ex confutudine hoc faciant, requiruntur tamen tria, vt per Iacob. & cuin eo Peguer, decr. crimin. 15. num. 11.

14 La pena deſto es de muerte, vt in l. 1. vers. effa misma pena, tit. 22. part. 7. vbi Gregor. Lopez in glossa verb. por algo que le desfan, hoc verum intelligit perfecto flagitio, alias non debet mori, sed alio puniri. l. 1. §. fin. ff. de extra ordinem crimin. idem tenet Anton. Gomez, in l. 80. Taur. num. 74. per l. 7. tit. 10. lib. 4. fori, dicens esse penam arbitriam, & quod puniatur pena capitii, qui committit lenocinium in virginem, coniugatum, vel viduum honestam, si hoc pretio corruptus faciat, ex l. 1. ff. de varior. & extra ordinem crimin. tenet Didacus Perez in l. 1. pag. 276. col. 2. tit. 14. lib. 8. ordinamentum. vbi etiam, quod eadem pena afficiuntur comites huius officij, seu flagitiij, vt in d. l. 2. tit. 22 p. 7. in hoc verbum non inuenio, sed tantum contra ipsos principales delinquentes, & quod lenocinium puniatur pena mortis probat Petrus Gregorius in suo synagm. iur. lib. 36. cap. 11. num. 3. tom. 2. & late Anton. Gomez. in l. 80. Taur. num. 63. & Peguer. d. decr. crimin. 15. num. 10. quod si nullo dato pretio interpellavit, seu perfudit leno, vel lena virginem, vel aliam mulierem, de quibus in d. l. 2. ad fin. tit. 22. part. 7. videtur idem dicendum, si perfudit fuit adulterium, vel flagitium, quod alias factum non fuerat, vt in l. 1. §. fin. ff. de extra ordinem crimin. & sic, quod in d. l. 2. regia 2. supplicatur verbum maxime, vult enim denotare frequentiam facti: nam communiter sit hoc dato pietio, & sic non denotat, quod hoc se necellatum ad punitionem secundum Gregorium Lopez in d. l. 2. gloss. verbo por algo que le desfan, in vers. sed quid si, vbi quod fortè posset dici, quod tunc puniatur pena mortis, quando principalis delinquentes tali pena tenerentur: si vero alia venientia puniendum principalis, eadem debet puniri talis leno, vt in l. qui dominum cum l. seq. ff. de adul. idem tenet Anton. Gomez, in l. 80. Taur. num. 74. per l. 7. tit. 10. lib. 4. addens esse penam arbitriam, & quod ille, qui committit prædictum lenocinium, tenetur actione iniuriarum, licet delictum attentatum non sequatur, & Didacus Perez, in d. l. 2. tit. 14. pag. 276. col. 2. ibi, qui vero sine pietio, & inquit Palat. Rub. in rep. cap. per vestias, §. 21. num. 23. in vers. ex quo interf. de donis, inter vir. & vxor. quem refert, & sequitur Didacus Perez in d. l. pag. 276. col. 1. quod prædictus mortis pena non puniatur pena mortis, sed tantummodo flagellentur cum mitra secundum Auendano vbi supra, yel afficiant aliqua alia pena

nere, ex quo ita impudenter matrimonij fecerunt, & indiuiduitatem fecerunt, & dividere non erubescunt, & alia in simili dicunt, vt ibi per eos, hodie tamen aliter punitur, vt infra in vers.

La tercera manera de lenocino, es, quando los 15 homes tienen en sus casas capiuas, o otras moças a satisfiendas, para fazer maldad de sus energos por dineros, comando dellas lo que assi ganaven, & in hoc concordat hinc lex cum dicit l. athletes, §. ait prior, & cum §. lenocinium, y los que hacen esto si fueren captivas, deuen ser foras, assi como se dice en la 4. part. en el istmo de los aforamientos de los siervos en las leyes, que hablan en esa razan, & D. Perez, vbi supra, pag. 277. colum. 1. vbi lategit de pena huia lenocini, cum captiva, & cum libera.

La quarta es, quando el home es tan vil, que 16 alcabreto a su mujer, y este tal tiene pena de adulterio, l. 2. §. lenocinium, ff. ad legem ful. de adul. l. mercalem 5. C. de condit. ob turp. cau. expedit. l. 2. eademque l. fin. ibi: Otro si qualquier que alcabreto a su mujer, dezimos, que debe morir, por ende sit. 12. parti. 7. que lex. 2. Gregor. Lopez ibi, in gl. ff. a su mujer, debet intelligi, sue recipiunt premium, sias non, quia non distinguit. ¶ Sed 17 si nullo pretio accepto tace, & dissimulatur vxoris adulterium extra ordinem positus est, vt in d. §. qui quantum versio, quod si patiatur vxori delinquere, non ob quantum, sed ob negligientiam, vel culpam, vel quantitatecumque patientiam, vel nimia crudelitatem extra legem posuisse est Petrus Gregorius vbi supra, num. 9. & Peguer, dicit. decr. crimin. 15. num. 7. ¶ Sed forte 18 hac lex, secundum Gregor. Lopez, vbi supra, debet intelligi, quando patientiam suam maritus potest obumbrare praetextu ignorancia, & incredulitas, quia in actibus veneris eam non comprehendit, licet aliqui libi referant, quod si certa est eius, scientia, & constat, quod dissimulatur adulterium in quibus perfeuerat vxor, videtur plestandum esse extra ordinem, iudicis arbitrio, seu pena in hoc confusa facit, lex mariti in princ. ff. de adul. & que notat Salicer. i. l. 2. Cod. codem titul.

Hodie ramen in his Regnis solet practicari, 19 quod tam marito, quam vxori eius lenoni impunitur pena flagellarum, scilicet cum manipulo alliutorum hoc est con una tripla de ajoys 2. Ant. Gomez in l. 80. Taur. num. 73. qui irideat hanc penam, & tenet, quod debet imponi pena mortis, per d. l. 2. & refert Palat. Rub. vbi supra, exclamante de hoc delicto, & de iudicibus, qui eam, lenon feruant in praxi, nihilominus ramen ea praxis obseruanda est prout inquit Franc. Aviles in cap. 47. Pavor. in glossa, manebat publica, num. 3. vbi quod in Civitate Plazentia que est mea patria ratione originis paterna, & propria: & Elebora, quod sipli homines condemnauit, ut publice verberarentur per vxores suas cum illis alliutorum, & lineis cornu in collis, & quod ita exequi iussit, quia silentiebat vxores suas publice esse in lupanati, candem practican referit, & approbat Auendano in secunda parte, cap. 16. prat. num. 15. nempe, vt flagellentur cum mitra, quia consuetudo potest mutare penam legis in mitiorem. Iulius Clarus in practic. crimin. §. fin. quest. 8. versic. lanones, vbi loquitur in lenonibus, & lenis, nempe quod de confutudine non puniatur pena mortis, sed tantummodo flagellentur cum mitra secundum Auendano vbi supra, yel afficiant aliqua alia pena

pena arbitrio iudicis, & ita esse consuetudinem auctoritatis Iudeo, in practic. cap. 89. num. 43. & Peguer. dict. decif. crimin. 16. ubi supra, refert, & insuper Anton Gomez, ubi supra, idem refert Didacus Perez, in l. 2. pag. 276. col. 1. ad fin. ist. 14. lib. 8. ordinamenti, tametsi dicat varie puniri ibi Salmantica, & alibi, ut inquit videlicet flagellari si vox posita in alio iumento, voce publica praeconis collo mariti cornibus circumdato, & cum mitra, & quod alibi ad eadem vxore cedat flagellum alliorum manipulo, ut proximis, & quod alibi melle inunctus, & plumbis cooperitus in publicum cum mitra ducitur, virumque nos vidimus Placentiae practicari, sed & accepti alibi matutinum lenonem voxoris, fuisse condemnatum in vetecundia publica cum cornibus in collo, & fuisse confirmatum hanc sententiam in regali Cancellaria, & poterit fieri, & seruari iuxta consuetudinem loci vbi hoc contingit, siquidem maior pena supra mortis a iure inducta, pro delicto, consuetudine sublata est in nostra Hispania, & præd. pena uno, vel alio modo in locum eius subrogata, quæ est mitior, & hæc de quarto modo lenocinij.

20 La quinta, y ultima manera de alcabueter, dice la ley de parida arriba citada, es, quando alguno confiente que alguna mujer casada, o otra de buen lugar faga fornicia en su casa por algo que le den, aunque no ande por trujanam entre ellos, idem probat l. 1. §. fin. ff. de extraordin. crimin. & l. qui do. 21 num. ff. de adult. & videtur idem esse, & si pretio id non faciat, sed gratis, vt in l. & si amici, ff. de adult. ita in specie tradit. And. de Ysernia, in cap. 1. in principio, col. 4. quib. mod. seud. amitti. quem refert Gregorius Lopez in dict. l. 2. in gloss. 22. in sua casa, tit. 12. part. 7. Et qui domos suas localles scient scemini impudicis ad facendum in eis lupantan amitteret eas Regioque Filso applicantur, & insuper punitur pena quatuor libratum auti, vt in l. 2. in versiculo, è sì alijno, tit. 22. part. 7.

S V M M A R I V M.

1 Pena iure nostro Regio lenonibus imposta, & numeris seqq.

De pena lenonibus imposta iure regio.

Q V A E S T I O C L .

1 Vero secundo, circa easdem l. de lenonibus loquentes, qua pena puniantur lenones, primo modo sumpti, id est los rufianes, nempe si quis scemini profutitum habeat, vt quæ ex coitu lucrata fuerit lenoni prebeat? & iure communii pena mortis punitur, vt in art. de lenonibus, §. praconizamus, collect. 3. & ibi gloss. verb. nouissima.

2 Iure vero regio per l. 4. huic tit. 1. pro 1. vi- ce, el rufian, que fuerit hallado tiene pena de cien acores que sean dados publicamente, y por la segunda vez desfiero perpetuo de la Corte, y de la Ciudad, villa, y lugar donde fuerit hallado, y por la tercera vez, que muera por elo enforcado, y demas de las dichas penas, que pierdan las armas, y ropas, que con sigo truxeren cada vez, que fueren tomadas, la mitad, para el. Invez que lo sentencies

y la otra mitad para el que lo atacare: y qualquier persona pueda prender por su autoridad al rufian donde quier que lo hallare, y denarlo luego sin detrimento, ante la justicia, para que execute en el las dichas penas.

Pero por la ley quinta deste titulo, que es mas nueue se manda que los rufianes por la primera vez se trajan en la verguenza, y sirvan en las galerias por seys años, y por la segunda vez, les sean dados cien acores, y sirvan en las galerias perpetuamente, y mas pierdan las ropas, que la ley dispone, la primera, y segunda vez, y por la tercera vez, esta ley no habla, y assi queda en la disposicion de la ley 4, que es mas antigua, y pone pena de muerte en horca, y perdimiento de armas, y ropas que consigo truxeren, porque el intento de la l. 5, solamente fue de mudar, y alterar las penas por la primera, y segunda vez, y no por la tercera, que pues por la tercera eterna puebla pena de muerte, no quiso ni poner por la tercera vez, ni innovar cosa alguna.

Finalmente por la ley 10. deste titulo se manda que los rufianes que conforme à la premiata del año de 52, que esta puesta por la ley 5. deste titulo han de ser condenados en seys años de galeras (que es por la primera vez) se entienda ser por diez años, y que en lo que toca á la edad de los veinte años se guarda con los dichos rufianes lo que esta disuesto, y declarado en el capitulo precedente acerca de los ladrones, que es, que siendo por lo meno de 17. años, y de disfacción, y qualidad que puedan servir en las galerias se hechen á ellas en los dichos casos de primera, y segunda vez, y por ella l. 10. no se innova nada por la segunda y tercera vez, que como esta dicho han de ser condenados los rufianes la segunda vez en cien azotes, y galeras perpetuas, y por la tercera vez en pena de muerte aborcados, y perdimiento de armas, y ropas, quæ præd. penas, per præd. l. legias refert Didacus Perez ubi supra, pag. 277. col. 1. & alias don Juan Vela de panis delicti, cap. 20. de lenocinij pana per totum.

S V M M A R I V M.

Furtum quid sit?

- 2 Furtum non committitur ab accipiente rem alienam præsumo, vsu credente, dominum permisquam ex iniusta causa. Nempe concurrentibus aliquibus conjecturie, aliam feciu, vt in num. 3. & 4. expedit tamen in dubio protegari, num. 6. & ultra id requiruntur alia conjectura, & in num. 9.
- 5 Animal alienam errans accipiens, non dicitur committere furtum, nisi, &c.
- 6 Vi hic turmentum boni animi accipientis rem alienam, non sufficit pro eius excusatione.
- 7 Confessio domini rei subtrahita ex post facto dictis, de consensu suo fuisse captam, an sufficientia pro excusatione eam capientis, ne iudex contra eum procedat?
- 8 Furtum duo requirit postissimum; animum nempe concrepandi res alienas, & factum ipsum. Licet rei parva vt hic, & in num. 11. contra num. 13. & 14.
- 9 Doli officio non competit, nisi pro valore duorum aureorum, & ultra.
- 10 Ablatio rei minimis attento parvo nocimento, vel furtum non est, qsl saltem mortale crimen.

crimen non inducit, sed veniale ob animum nocens.

15 Vineam plures ingredientes, & dannum facientes in fructibus eius, an, & quando singuli in solidum tenentur, & quando non? & num. 16.

17 Furti officio non datur pro minima re sublata.

18 Furti officio, an detur pro gallina sublata farto?

19 Furtum ex animo, quando sit mortale, vel veniale peccatum.

20 Furtum, quando dicatur committit ex usu rei aliena, & commoda ultra modum, vel tempus, vel locum a domino constitutum.

21 Creditor furti actione tenetur, viens pignore sine consensu domini.

22 Fullo vel sarcinator, quando committat furtum.

23 Socius malo animo viens parte socii rei communis, furtum committit, nisi res sit individualis.

24 Furtum committit, qui invenitum alios sum duxerit, quam quo viendum accepérat, vel longius produxerit, quam, quem in locum petiverat, vel alijs commodaeruit, numero 25. Et quomodo hoc intelligatur, numero 26. & 27.

28 Conductor equi pro certo tempore committit furtum, si ultra id, eo viatur. Et quomodo hoc intelligatur, ubi de communii usu contrario. Ad damnum tamē viterioris temporis, siue istineris longioris tenebitur conductor cum culpa, vel absque ea illatum, num. 29.

30 Furti officio non habet locum, si commodaerius, aut creditor, aut expostrarius viatur re ipsa ad proprium usum cui de signatur. Et quomodo hoc intelligatur, numero 31. & 32.

31 Furtorum duo sunt genera manifestum, & non manifestum. Et quæ sunt hac, numero 34. & 35.

32 Furti vius ad speciem furti manifesti pertinet.

33 Raptor manifestus fur existimandus est.

34 Rapiens vi, fure improbor est, furtum tamen propriæ non facit.

35 Furtum propriæ cadit in rebus mobilibus, non vero in immobilibus.

36 Furti officio olim dabatur, conceptis, & oblati, & non exhibitis & prohibitis, hodie ha species redactæ sunt ad furtum non manifestum, & num. 41.

37 Domino rei subtrahere non licet domus aliena intrare ad eam perquirendam. Es an auctoritate indicis hoc licet, numero 43. & 44. & 45.

38 Serui fugientes a dominio sub furtum face revidentur. Ac proinde ab Ecclesia extrahuntur, & dominii indicari debent, num. 47. Secus in alia re furtiva existente in Ecclesia, num. 48.

39 Index, quando possit intrare domus aliena pro innueniendo fure.

Furtum quid sit; & quando comittatur, vel non?

Q V A E S T I O C L I.

V E R O primo quid sit furtum, quo-
plex & unde dicatur denique aliis in
proposito concernentibus.

Furtum igitur est, Contradicatio rei aliena fran-
taldo invito domino lucrificandi eam usum, vel
possessionis l. 1. §. furtum, ff. de furti, texti, in §. furtum
institut. de obligat, quæ ex delicti, nasc. & ibi
communiter Doctores, l. 1. tit. 14. part. 7. cuius
verba sunt hæc: Furti es malitia, que fazen los
homens, que toman alguna cosa mueble aqna encu-
biertamente sin plazer de su señor, con intencion de
ganar el señorío, o la possession, o el uso de ella. De
qua definitio latè agit eam impugnans, &
aliam assignans Aragon in 2. 2. D. Thom. de insti-
tut. & iur. quest. 66. de furti. & rapin. art. 3. verific. 2.
est aduertendum, pag. 416. colum. 1. sed nihil omi-
nius præcedens definitio iurius utriusque professio-
nis communis, & tenenda, & latè eam probat,
& declarat nouissime Molin. Theolog. de delict.
trat. 1. 2. disputatione 65. num. 2. cum sequenti,
colum. 116.

Hinc est, quod si quis propria auctoritate ac-
cepit rem alterius pro aliquo usu, vel necessitate,
credentes dominum permisum, non committat
furtum, si concurret aliqua iusta causa ad
hoc praefundum, Inter omnes, §. relati, cuius
verba sunt hæc: recte dictum est, quæ putabis se
domini voluntate rem attingere, non esse furem,
quid enim dolo facit, qui putet dominum conser-
jurum fuisse, sine falso id, sine vere patet? Is ergo
solus fuit, qui atrectauit quod inuito do-
mino se facere fecit, ff. de furti. & ibi notat
glossa, & communiter Doctores text. in l. qui re
sibi commoda, eodem iuri. & in §. placuit institut.
de obligat, quæ ex delicti, nasc. text. in l. 1. tit. 14.
part. 7. ibi: casí alguno tomaje cosa que no fuisse
suya, mas aqna complacer aqnel enya es, o cry-
dando que plazeria al señor della no saria furo.

¶ Debent enim concurrenti aliquæ conjectura ad
inducendam causam credendi, alias in dubio
semper præsumunt contra furem, quod inuito
domino animo furtandi facit, aliter namque
nunquam agi poterit furti, quia semper fur di-
cet, quod credebat dominum permisum, l. qui
oas §. retare, & ille glossa, & Doctores, ff. de furti,
& glossa, in dict. §. retare, verbo, verum tamen est,
ibi: sed quid in dubio, & ibi item nonne, ibique
Doctores.

Vnde si quis accipiat rem, cuius dominum
ignorat, vel inueniat rem derelictam, quam sibi
retinet non demontrando, vel præconizando
non tenetur furti, l. falsus, §. qui alienum ff. de furti.
& in l. fin. vers. omnes. C. unde vi. ¶ Per contrarium,
si tem peritura recepit, veluti ouem errantem,
vel animal fugitiuum, vel lupo abstatuit, non præ-
sumetur malus animus, vel si dominus sit fatus
amicus, & recipiens homo honestus, vel res erat
parva, vel dominus erat consuetus talia conce-
dere: secus è contrario, si dominus sit ignorans,
vel eius inimicus, & recipiens sit, veluti è tribu
Benjamin lupus, rapax. ¶ Vnde expediens maximè
erit protellat coram testibus, se credere domi-
num permisum, & quod calu, quo ei non pla-
ceret se offerat reddere, hac resolutio constat ex
tradit. Ff. 2. tradit.